

INNOVATIVE WORLD
Ilmiy tadqiqotlar markazi

TADQIQOTLAR

ILM-FAN

TEKNOLOGIYALAR

ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR NAZARIYASI

ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

2026

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

Andijan, Uzbekistan

+998335668868

<https://innoworld.net>

« ZAMONAVIY ILM-FAN VA INNOVATSIYALAR
NAZARIYASI » NOMLI ILMIY, MASOFAVIY,
ONLAYN KONFERENSIYASI TO'PLAMI

3-JILD 4-SON

Konferensiya to'plami va tezislari quyidagi xalqaro
ilmiy bazalarda indexlanadi

Google Scholar

ResearchGate

zenodo

ADVANCED SCIENCE INDEX

Directory of Research Journals Indexing

www.innoworld.net

O'ZBEKISTON-2026

Avtotransport vositalaridan foydalanishning samaradorligini oshirish (logistik markaz misolida).

Gadoyev Xurshid Sunatillo óg'li

Qarshi davlat texnika universiteti transport va qurilish kafedrasida 2-kurs magistranti.

Qarshi davlat texnika universiteti transport va qurilish kafedrasida dotsenti

Shavkat Azizov.

Annotatsiya: Ushbu ishda logistik markazlar sharoitida avtotransport vositalaridan foydalanish samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilinadi. Transport oqimlarini optimallashtirish, yuk tashish jarayonlarini raqamlashtirish hamda marshrutlarni samarali rejalashtirish orqali xarajatlarni kamaytirish va xizmat ko'rsatish tezligini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, zamonaviy logistika tizimlarida avtomatlashtirish va monitoring tizimlarining o'rnini yoritiladi.

Kalit so'zlar: Avtotransport, logistika markazi, samaradorlik, transport oqimi, marshrutlash, yuk tashish, optimallashtirish, raqamlashtirish.

Annotation: This study analyzes ways to improve the efficiency of motor vehicle usage within logistics centers. It examines opportunities to reduce costs and increase service speed through transport flow optimization, digitalization of freight operations, and efficient route planning. The role of automation and monitoring systems in modern logistics is also highlighted.

Keywords: Motor transport, logistics center, efficiency, transport flow, routing, freight transportation, optimization, digitalization.

Аннотация : В данной работе рассматриваются вопросы повышения эффективности использования автотранспортных средств в условиях логистических центров. Анализируются возможности снижения затрат и повышения скорости обслуживания за счёт оптимизации транспортных потоков, цифровизации грузоперевозок и эффективного планирования маршрутов. Также подчеркивается роль автоматизации и систем мониторинга в современной логистике.

Ключевые слова: Автотранспорт, логистический центр, эффективность, транспортный поток, маршрутизация, грузоперевозки, оптимизация, цифровизация.

Kirish. Bugungi kunda transport va logistika tizimlari iqtisodiyotning muhim sohalaridan biri hisoblanadi. Tovar va xizmatlarning tezkor harakatlanishi, iste'molchiga o'z vaqtida yetib borishi ko'p jihatdan avtotransport vositalaridan samarali foydalanishga bog'liq. Logistik markazlar yuklarni qabul qilish, saqlash va taqsimlash jarayonlarini tashkil etishda asosiy o'rin tutadi. Ushbu jarayonlarda

transport vositalarining to'g'ri va unumli ishlatilishi umumiy tizim samaradorligiga ta'sir qiladi. Shu sababli avtotransport vositalaridan foydalanish samaradorligini oshirish masalasi dolzarb hisoblanadi. Bu yo'nalishda turli usullar va zamonaviy yondashuvlar qo'llanilishi mumkin. Mazkur maqolada logistik markazlar sharoitida avtotransport vositalaridan foydalanish samaradorligini oshirish masalalari umumiy tarzda ko'rib chiqiladi.

Asosiy qism. Logistik markazlarda avtotransport vositalaridan foydalanish samaradorligi transport logistikasining asosiy ko'rsatkichlari orqali baholanadi. Bu jarayonda transport oqimi (transport flow), yetkazib berish vaqti (lead time), yuk aylanishi, hamda xarajatlar samaradorligi kabi ilmiy tushunchalar muhim o'rin tutadi.

Logistika tizimi va transport oqimi:

Logistika tizimi – bu mahsulotni ishlab chiqaruvchidan iste'molchigacha yetkazib berish jarayonlarini boshqaruvchi kompleks tizimdir. Unda avtotransport vositalari asosiy harakatlantiruvchi bo'g'in hisoblanadi. Transport oqimi esa ma'lum vaqt oralig'ida logistik markaz orqali o'tadigan yuk va transport vositalari harakatini ifodalaydi. Ushbu oqim qanchalik barqaror va muvozanatli bo'lsa, tizim samaradorligi shunchalik yuqori bo'ladi.

Samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI):

Logistik markazlarda samaradorlik KPI (Key Performance Indicators) orqali baholanadi. Ularga quyidagilar kiradi:

- Yetkazib berishning o'z vaqtida bajarilishi (on-time delivery),
- Transport vositasining yuk bilan ishlash darajasi (vehicle utilization rate),
- Bir kilometr to'g'ri keladigan xarajat (cost per km),
- Yuk aylanish tezligi (turnover rate).

Bu ko'rsatkichlar tizimning umumiy holatini tahlil qilishga yordam beradi.

Marshrutlarni optimallashtirish (Optimization):

Avtotransport samaradorligini oshirishda optimallashtirish masalasi muhim ahamiyatga ega. Bu jarayonda VRP (Vehicle Routing Problem) – transport vositalarini eng qulay marshrutlar bo'yicha taqsimlash modeli qo'llaniladi. Maqsad – minimal masofa, minimal vaqt va minimal xarajat bilan maksimal yuk tashishni ta'minlashdir.

Yetkazib berish vaqti va zaxiralar boshqaruvi:

Logistik markazlarda lead time ya'ni buyurtma berilgan vaqtdan to mahsulot yetib kelgunga qadar bo'lgan vaqt muhim ko'rsatkich hisoblanadi. Bu ko'rsatkichni qisqartirish uchun transport tezligi, yuklash-tushirish jarayonlari va rejalashtirish tizimi optimallashtiriladi. Shuningdek, inventarizatsiya (inventory management) tizimi ham transport samaradorligiga bevosita ta'sir qiladi.

Texnologik yondashuvlar:

Zamonaviy logistika tizimlarida GPS monitoring, telematika, hamda avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari (TMS – Transportation Management System) keng qoʻllaniladi. Bu texnologiyalar transport vositalarining real vaqt rejimida nazorat qilinishini va qaror qabul qilish jarayonining tezlashishini taʼminlaydi. Shunday qilib, logistik markazlarda avtotransport vositalaridan foydalanish samaradorligi bir nechta ilmiy koʻrsatkichlar va boshqaruv modellari orqali aniqlanadi. Transport oqimini optimallashtirish, KPI koʻrsatkichlarini yaxshilash va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish orqali logistika tizimining umumiy samaradorligini sezilarli darajada oshirish mumkin.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, logistik markazlar sharoitida avtotransport vositalaridan samarali foydalanish logistika tizimining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Transport jarayonlarini toʻgʻri tashkil etish, marshrutlarni optimallashtirish hamda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish orqali yuk tashish jarayonlarining tezligi va sifati oshadi. Shuningdek, transport oqimlarini samarali boshqarish va asosiy samaradorlik koʻrsatkichlarini (KPI) yaxshilash orqali xarajatlarni kamaytirish va resurslardan unumli foydalanishga erishish mumkin. Bu esa logistik markazlarning umumiy iqtisodiy samaradorligini oshiradi hamda raqobatbardoshligini kuchaytiradi. Umuman olganda, avtotransport vositalaridan foydalanish samaradorligini oshirish doimiy takomillashtirishni talab qiladigan jarayon boʻlib, u texnik, tashkiliy va texnologik yondashuvlarning uygʻunligini talab etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar tahlili:

1. Christopher, M. (2016). Logistics & Supply Chain Management. Pearson UK.
2. Waters, D. Global Logistics and Distribution Planning. Kogan Page, 2010.
3. UNCTAD. Review of Maritime Transport. United Nations Publications, 2022–2024.
4. Oʻzbekiston Respublikasi Transport vazirligi. Transport va logistika tizimini rivojlantirish boʻyicha rasmiy hujjatlar.
5. Oʻzbekiston Respublikasi Davlat statistika qoʻmitasi. Transport va yuk tashish boʻyicha yillik statistik toʻplamlar (2023–2025).